

1989. évi VII. törvény a sztrájkról

(jogszabály a bírósági határozatokkal egybeszerkesztve - forrás: Complex-jogtár)

1. § (1) A dolgozókat a gazdasági és szociális érdekeik biztosítására - az e törvényben meghatározott feltételek szerint - megilleti a sztrájk joga.

(2) A sztrájkban való részvétel önkéntes, az abban való részvételre, illetve az attól való tartózkodásra senki nem kényszeríthető. A jogszerű sztrájkban résztvevő dolgozókkal szemben a munkabeszüntetés befejezését célzó kényszerítő eszközökkel nem lehet fellépni.

(3) A sztrájkjog gyakorlása során a munkáltatóknak és a munkavállalóknak együtt kell működni. A sztrájkjoggal való visszaélés tilos.

(4) A szakszervezeteket megilleti a szolidaritási sztrájk kezdeményezésének joga. Szolidaritási sztrájk esetén az előzetes egyeztetés [2. § (1) bekezdése] mellőzhető.

EBH2005. 1253. II. Országosan meghirdetett ágazati sztrájk keretében a sztrájk az egyeztető eljárás szempontjából jogszerű, ha a követelések országos szinten való előterjesztése és egyeztetése megtörtént [1989. évi VII. törvény 1. § (4) bek., 2. §].

EBH2001. 575. A sztrájkot megelőző egyeztetéshez képest a felek az álláspontjukat megváltoztathatják, önmagában emiatt a sztrájk nem jogellenes [1989. évi VII. törvény 1. § és 3. (1) bekezdés].

EBH2001. 475. A szakszervezeti tagdíjak levonása iránti sztrájk jogszerű lehet. A sztrájkot megelőző egyeztetés során a felek álláspontjukat változtathatják, követelésüket mérsékelhetik, egyben más igényt is megfogalmazhatnak (1989. évi VII. tv. 1-3. §).

EBH2000. 361. A munkáltató eljárása nem jogszabálysértő, ha a veszteségeinek csökkentése érdekében a sztrájkban részt nem vett munkavállalóit olyan feladatok ellátására utasítja, amelyek egyébként a sztrájkoló munkavállalók munkakörébe tartoznak. Erre tekintettel a nem sztrájkoló munkavállalónak rendkívüli munkavégzés elrendelése sem tilos [1989. évi VII. tv. 1. § (2) és (3) bek.].

BH2002. 160. A sztrájkokról szóló törvény rendelkezései nem korlátozzák a munkáltatót abban, hogy a veszteségeinek csökkentésére a nem sztrájkoló munkavállalóit olyan feladatok ellátására utasítsa, amelyek egyébként a sztrájkban részt vevő munkavállalói munkakörébe tartoznak. Ennek keretében nem kizárt az sem, hogy a nem sztrájkoló munkavállalói részére rendkívüli munkavégzést rendeljen el. Ez nem tekinthető a sztrájkban részt vevő munkavállalók elleni kényszerintézkedésnek, a feleket terhelő együttműködési kötelezettség megszegésének [1989. évi VII. tv. 1. § (2) és (3) bek., Mt. 126. § (1) és (2) bek.].

BH2000. 223. A törvény szerint a munkavállalók jogosultak a sztrájkot kötelezően megelőző egyeztetés kezdeményezésére. A szakszervezet alapszervezete, illetőleg annak választott tisztségviselőjeként az szb-titkár jogosult - az ügykörében eljárva - a munkavállalók képviselőjére [1989. évi VII. tv. 1. § (1) bek., 2. § (1) bek. b) pont, (3) bek., Mt. 19. (2) bek., 194. § (2) bek.].

BH1993. 585. I. Sztrájk jogszerűen tartható, ha a szakszervezet a kollektív szerződés megkötése érdekében egyeztető eljárást kezdeményez, az azonban a munkáltató felróható magatartása miatt eredménytelen marad. [1989. évi VII. tv. 1. § (1) bek., 2. § (1) és (3) bek.].

2. § (1) Sztrájk kezdeményezhető, ha

a) a vitatott kérdést érintő egyeztető eljárás [Mt. 66/A. § (2)-(5) bek.] hét napon belül nem vezetett eredményre, vagy

b) az egyeztető eljárás a sztrájkot kezdeményezőnek fel nem róható ok miatt nem jött létre.

(2) Amennyiben a sztrájkkövetelésben érintett munkáltató nem határozható meg, a Kormány öt napon belül kijelöli az egyeztető eljárásban résztvevő képviselőjét. Több munkáltatót érintő sztrájk esetében a munkáltatók, kérelemre, kötelesek képviselőjüket kijelölni.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett egyeztetés ideje alatt is egy alkalommal sztrájk tartható, azonban ennek az időtartama a két órát nem haladhatja meg.

EBH2005. 1253. II. Országosan meghirdetett ágazati sztrájk keretében a sztrájk az egyeztető eljárás szempontjából jogszerű, ha a követelések országos szinten való előterjesztése és egyeztetése megtörtént [1989. évi VII. törvény 1. § (4) bek., 2. §].

EBH2001. 475. A szakszervezeti tagdíjak levonása iránti sztrájk jogszerű lehet. A sztrájkot megelőző egyeztetés során a felek álláspontjukat változtathatják, követelésüket mérsékelhetik, egyben más igényt is megfogalmazhatnak (1989. évi VII. tv. 1-3. §).

EBH1999. 153. A sztrájkot megelőző egyeztetés kezdeményezésére nemcsak szakszervezet, hanem a munkavállalók is jogosultak. Az egyeztetés megindulásával két órát meg nem haladó sztrájknak van helye (1989. évi VII. tv. 2. §).

BH2000. 223. A törvény szerint a munkavállalók jogosultak a sztrájkot kötelezően megelőző egyeztetés kezdeményezésére. A szakszervezet alapszervezete, illetőleg annak választott tisztségviselőjeként az szb-titkár jogosult - az ügykörében eljárva - a munkavállalók képviselőjére [1989. évi VII. tv. 1. § (1) bek., 2. § (1) bek. b) pont, (3) bek., Mt. 19. (2) bek., 194. § (2) bek.].

BH1993. 585. I. Sztrájk jogszerűen tartható, ha a szakszervezet a kollektív szerződés megkötése érdekében egyeztető eljárást kezdeményez, az azonban a munkáltató felróható magatartása miatt eredménytelen marad. [1989. évi VII. tv. 1. § (1) bek., 2. § (1) és (3) bek.].

3. § (1) Jogellenes a sztrájk:

a) az 1. § (1) bekezdése és a 2. § (1) bekezdése rendelkezéseinek meg nem tartása esetén,

b) Alkotmányba ütköző cél érdekében,

c) olyan egyedi munkáltatói intézkedéssel, vagy mulasztással szemben, amelynek megváltoztatására vonatkozó döntés bírósági hatáskörbe tartozik,

d) kollektív szerződésben rögzített megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt.

(2) Nincs helye sztrájknak az igazságszolgáltatási szerveknél, a Magyar Honvédségnél, a rendvédelmi, rendészeti szerveknél, és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál. Az államigazgatási szerveknél a Kormány és az érintett szakszervezetek megállapodásában rögzített sajátos szabályok mellett gyakorolható a sztrájk joga.

(3) Nincs helye sztrájknak, ha az az életet, az egészséget, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné, vagy elemi kár elhárítását gátolná.

EBH2007. 1642. A 2005. március 27-én megvalósult szakszervezeti sztrájk nem minősül jogellenesnek, ha a 2006. évi bérfelajánlással, és a 2006-2010. évi bérfelzárkóztatással függött össze, és ezeket a kollektív szerződés nem rendezte (1989. évi VII. törvény 3. §).

EBH2001. 475. A szakszervezeti tagdíjak levonása iránti sztrájk jogszerű lehet. A sztrájkot megelőző egyeztetés során a felek álláspontjukat változtathatják, követelésüket mérsékelhetik, egyben más igényt is megfogalmazhatnak (1989. évi VII. tv. 1-3. §).

EBH2000. 259. A sztrájkjog nem korlátlan, hanem az a törvény rendelkezéseire igazodik. Ehhez képest jogellenes a sztrájk a kollektív szerződésben foglalt megállapodás megváltoztatása érdekében a kollektív szerződés hatályának ideje alatt (1989. évi VII. tv. 3. §).

BH1991. 255. A sztrájk jogszerűségét, illetve jogellenességét kizárólag az 1989. évi VII. tv. 3. §-a alapján kell elbírálni. Önmagában az, hogy a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet végző munkáltatónál gátolja a még elégséges szolgáltatás teljesítését, nem szolgálhat alapul a sztrájk jogellenességének megállapításához [1989: VII. tv. 3. §, 4. § (2) bek., 5. § (1) bek.].

BH1989. 458. II. Ha az adott évben megvalósítandó bérfelajánlás mértékének meghatározása és a kollektív szerződés ennek megfelelő módosítása még nem történt meg, a dolgozók egy csoportja által elért mértékű bérfelajánlás érdekében tartott sztrájk nem jogellenes [1989. VII. tv. 3. § (1) bek. d) pont, 1967. évi II. törvény 9/C. § (1)-(2) bek., 20/1979. (XII. 1.) MüM r. 4. § (3) bek.].

4. § (1) A sztrájk ideje alatt az ellenérdekű felek további egyeztetést folytatnak a vitás kérdés rendezésére, illetve kötelesek gondoskodni a személy- és vagyónvédelemről.

(2) Annál a munkáltatónál, amely a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet végez - így különösen a közforgalmú tömegközlekedés és a távközlés terén, továbbá az áram, a víz, a gáz és egyéb energia szolgáltatását ellátó szerveknél -, csak úgy gyakorolható a sztrájk, hogy az a még elégséges szolgáltatás teljesítését ne gátolja. Ennek mértéke és feltételei a sztrájkot megelőző egyeztetés tárgyát képezik.

BH1991. 255. A sztrájk jogszerűségét, illetve jogellenességét kizárólag az 1989. évi VII. tv. 3. §-a alapján kell elbírálni. Önmagában az, hogy a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet végző munkáltatónál gátolja a még elégséges szolgáltatás teljesítését, nem szolgálhat alapul a sztrájk jogellenességének megállapításához [1989: VII. tv. 3. §, 4. § (2) bek., 5. § (1) bek.].

5. § (1) A sztrájk jogszerűségének, illetve jogellenességének (3. §) megállapítását az kérheti, akinek a jogszerűség vagy a jogellenesség megállapításához jogi érdeke fűződik. A kérelmet a kérelmező székhelye (lakhelye) szerint illetékes munkaügyi bírósághoz kell benyújtani. Ha a sztrájk jogszerűségének, jogellenességének megállapításánál több munkaügyi bíróság is érintett, a kérelem elbírálására a Fővárosi Munkaügyi Bíróság az illetékes.

(2) A munkaügyi bíróság öt napon belül, nemperes eljárásban, szükség esetén a felek meghallgatása után határoz. A végzés ellen fellebbezésnek van helye.

BH1991. 255. A sztrájk jogszerűségét, illetve jogellenességét kizárólag az 1989. évi VII. tv. 3. §-a alapján kell elbírálni. Önmagában az, hogy a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet végző munkáltatónál gátolja a még elégséges szolgáltatás teljesítését, nem szolgálhat alapul a sztrájk jogellenességének megállapításához [1989: VII. tv. 3. §, 4. § (2) bek., 5. § (1) bek.].

6. § (1) A sztrájk kezdeményezése, illetve a jogszerű sztrájkban való részvétel nem minősül a munkaviszonyból eredő kötelezettség megsértésének, amiatt a dolgozóval szemben hátrányos intézkedés nem tehető.

(2) A jogszerű sztrájkban résztvevő dolgozót - a (3) bekezdésben írt kivétellel - megilletik a munkaviszonyból eredő jogsultságok.

(3) A sztrájk miatt kiesett munkaidőre - eltérő megállapodás hiányában - a dolgozót díjazás és a munkavégzés alapján járó egyéb juttatás nem illeti meg.

2/1999. Munkaügyi jogegységi határozat: A sztrájkban részt vevőnek, ideértve a szakszervezeti választott tisztségviselőt is, a sztrájk miatt kiesett munkaidőre díjazás nem jár.

(4) A munkaviszonyhoz kapcsolódó társadalombiztosítási jogokra és kötelezettségekre a társadalombiztosítási jogszabályok az irányadók azzal, hogy a jogszerű sztrájk időtartamát szolgálati időként kell figyelembe venni.

BH2002. 456. A szakszervezeti tisztségviselő munkaidő-kedvezményének indoka az, hogy ha a tisztsége folytán nem munkát, hanem szakszervezeti tevékenységet lát el, ugyanúgy részesüljön díjazásban, mintha munkát végezne. Ha azonban a tisztségviselő sztrájkban vesz részt, díjazás nem jár a részére, minthogy a szakszervezeti választott tisztségviselői tevékenység hiányában sem járna neki díjazás [1989. évi VII. tv. 6. § (3) bek., Mt. 25. § (1) és (3) bek., 2/1999. MJE].

BH2002. 112. A sztrájk alatt - amennyiben az jogszerű - a munkavállalót munkavégzési kötelezettség általában nem terheli. A sztrájkról szóló törvény munkaviszonyra vonatkozó szabály, ebből következően a sztrájkban részt vevő munkavállaló ezzel összefüggő munkaidő-kiesése a Munka törvénykönyvében meghatározott munkavégzés alóli mentesülésnek minősül. A sztrájkban való részvétel miatt kiesett munkaidőt - munkaidőkeret alkalmazása esetén - a munkaidő számítása ezen pontjától figyelembe kell venni, de díjazás - eltérő kikötés hiányában - nem jár a munkavállalónak [Mt. 13. § (5) bek., 107. § h) pont, 1989. évi VII. tv. 6. § (1) és (3) bek.].

7. § (1) E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.